

NELJATEISTKÜMNES PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2020

1Sm 24:9–12.17–21 (1Jh 3:11–18; Mt 5:43–48)

9 Aga seejärel tõusis Taavet¹ ja läks koopast välja ja hüüdis Saulile järele ning ütles: «Mu isand kuningas!» Kui Saul vaatas taha, siis heitis Taavet silmili maha ja kummardas.

10 Ja Taavet ütles Saulile: «Mispärast sa kuulad inimeste jutte, kes ütlevad: Vaata, Taavet otsib su õnnetust?

11 Vaata, nüüd sa nägid ju oma silmaga, kuidas ISSAND andis sind täna koopas minu kätte. Mulle öeldi, et ma su tapaksin, aga ma halastasin su peale, sest ma ütlesin: Mina ei pista kätt oma isanda külge, sest ta on ISSANDA võitu.

12 Ja mu isa, näe, vaata ka ise oma kuuehõlma mu käes! Sest kui ma lõikasin ära su kuuehõlma ega tapnud sind, siis pead sa mõistma ja nägema, et mul pole mõttes kurja ega üleastumist ja et ma pole pattu teinud sinu vastu, kuigi sa varitsed mu hinge, et seda võtta!

[13 ISSAND mõistku kohut minu ja sinu vahel, ja ISSAND maksku sulle kätte minu eest, aga minu käsi ei puutu sinusse,

14 nagu ütleb muistse põlve vanasõna: «Õelaist tuleb välja õelus, aga minu käsi ei puutu sinusse!»

15 Kellele on Iisraeli kuningas läinud järele? Keda sa taga ajad? Surnud koera, ühte kirpu!

16 ISSAND olgu kohtumõistjaks ja mõistku kohut minu ja sinu vahel; Tema nähku ja seletagu mu riiuasja ning mõistku mind õigeks sinu käest!»²

17 Kui Taavet oli kõnelnud need sõnad Saulile, siis küsis Saul: «Kas see on sinu hääl, mu poeg Taavet?» Ja Saul tõstis häält ja nuttis.

18 Ja ta ütles Taavetile: «Sina oled minust õiglasem, sest sa oled teinud mulle head, mina aga olen teinud sulle kurja!

19 Sa oled täna jutustanud, kuidas sa tegid mulle head: ehk küll ISSAND andis mu sinu kätte, sa siiski ei tapnud mind!

20 Sest kui keegi leiab oma vaenlase, kas ta laseb teda heaga ära minna? ISSAND tasugu sulle heaga selle eest, mis sa täna mulle tegid!

21 Ja nüüd, vaata, ma tean, et sina saad tõesti kuningaks ja et Iisraeli kuningriik püsib sinu käes.»

¹ EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus algab lugemine sõnadega «Taavet tõusis, läks koopast välja...» Õigupoolest võiks kaaluda jumalateenistusel kogu 1Sm 24. peatüki lugemist, et anda kuulajatele tervikpilt, mida muidu tuleb niikuinii jutluses selgitada.

² Salmid 13–16 on EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskavas välja jäetud.

Sissejuhatus

Juudi traditsioonis liigitatakse Saamueli raamat[ud]³, nagu ka Joosua, Kohtumõistjate ja Kuningate raamatud, «varajaste prohvetite» alla⁴, kristlikus traditsioonis loetakse nad enamasti «ajalooramatute» hulka. Vana traditsiooni kohaselt on Saamueli raamatu[te] autoriks suuremas osas prohvet Saamuel ise⁵, uuem piibliteadus on enamasti seisukohal, et tegemist on erinevatest allikatest kombineeritud teosega, mis pärineb põhiosas 7. ja 6. sajandist eKr (või osaliselt juba 8. sajandist), kuigi mõned autorid paigutavad selle veelgi hilisemasse, eksiilijärgsesse aega.

Nii autorlus kui tekkeaeg on olulised vastuse otsimisel paljude uurijate küsimusele, kas tegemist on eelkõige ajalookirjelduse või pigem Iisraeli ajaloo teoloogilist tähendust anda püüdva teosega. Eelarvamusteta piiblilugeja jaoks siin tõenäoliselt vastuolu ei ole, kuna kogu Pühakirja sõnum ongi mitmetasapinnaline. Saamueli raamatute puhul tuleb see esile muuhulgas seeläbi, et neid on, nagu öeldud, käsitletud nii ajaloo- kui prohvetiraamatutena.

1. Saamueli raamat hõlmab ajavahemiku Saamueli sünnist millalgi 11. sajandi esimesel veerandil eKr kuni kuningas Sauli surmani sama sajandi viimasel kümnendil.⁶

Raamatu ülesehitus on üldjoontes järgmine:

- peatükid 1–8: Iisraeli kuningriigi rajamise eelne aeg, Saamueli sünn ja kutsumine ning tegutsemine prohveti ja kohtumõistjana;
- peatükid 9–15: Sauli kutsumine ja võidmine, varajane kuningriik, Sauli sõjalised saavutused;
- peatükid 16–31: Sauli langus ja Taaveti tõus, Sauli surm.

Saamueli raamatu[te] keskseks sõnumiks on Taaveti jumalik kutsumine ja valitsusjärjele seadmine, ja nii tuleb ka Sauli tõusu ja languse lugu mõista seda teadmist alati meeles hoides.

Sauli ja Taaveti vastasseisu otseseks ajendiks oli 1. Saamueli raamatu järgi Sauli kadedus ja hirm selle ees, et ühelt poolt rahvas peab Taavetist rohkem lugu kui temast,

³ Heebrea traditsioonis on tegemist ühe raamatuga, varajasim kaheks jagamine on leitav Septuagintas pealkirjadega Βασιλειών Α' ja Βασιλειών Β'.

⁴ «Hilised prohvetid» on Jesaja, Jeremija, Hesekiel ja 12 «väikest prohvetit» Hooseast Malakini (Taaniel ei kuulu juudi traditsiooni järgi mitte prohvetite, vaid kirjade (poetilise kirjanduse) hulka.

⁵ Mõningate lisandustega kuningas Taaveti «õukonnaprohvetitelt» Gaadilt ja Naatanilt (vrd 1Aj 29:29)).

⁶ Saamuel suri mõned aastad enne Sauli, kuningas Sauli valitsemisaastad hõlmasid tõenäoliselt enamuse 11. sajandi teisest poolest eKr.

ning teiselt poolt Taavet ise hakkab tema aujärjele pretendeerima: «Ja tantsivad naised laulsid vastastikku ning ütlesid: «Saul lõi maha oma tuhat, aga Taavet oma kümme tuhat!» Siis Sauli viha süttis väga põlema, sest seesugune kõne oli ta meelest paha, ja ta ütles: «Taavetile annavad nad kümme tuhat, aga minule annavad tuhat! Nüüd puudub tal veel ainult kuningriik!» Ja sellest päevast alates hakkas Saul Taavetile kõõrdi vaatama.» (1Sm 18:7–9)

Sauli kadedusele ja vaenulikkusele vastandub vähemalt väliselt Taaveti täielik lojaalsus Saulile: ta küll põgeneb tema juurest, kuid mitte seepärast, et Sauli kahtlustused tõele vastaksid. Kuigi Taaveti teguviis valdavalt kinnitab, et need kahtlused ikkagi ongi põhjendatud, jääb mulje, nagu teeks Taavet kõik oma sammud võimu suunas vastu tahtmist. Ning kui Saul läheb tema vastu jõuga, siis väldib Taavet otsesest kokkupõrget, kasutades ka sõjalist üleolekut selleks, et kinnitada Saulile oma alandlikku teenimisvalmidust ja tingimusetut ustavust nii Saulile kui tema järeltulijatele.

Keelelisi märkuseid

Siis heitis Taavet silmili maha – וַיִּקֹּד וַיִּתֵּן אֶפְיָם אֶרְצָה – õigupoolest «ja Taavet kummardas nina[sõõrmed] vastu maad».⁷

Ja kummardas – וַיִּשְׁתַּחֲוֶה – sõna שָׁחַת tähistab siinkohal mitte niivõrd füüsilist kummardamist, kuivõrd alandliku austuse väljendamist.

Kuulad – תִּשְׁמַע – sõna שָׁמַע tähendab «kuulma», «kuulama», «tähele panema», «[palvet] kuulda võtma», ka «kuuletuma».

Inimeste – sõna אִדָּם – «inimene» – tähistab enamasti mitte konkreetset inimest, vaid inimest või inimkonda üldiselt, vahel ka pisut negatiivses tähenduses või vastandina kellelegi konkreetsele.⁸

Jutte – אֶת־דְּבָרֵי – õigupoolest «sõnu». Sõna דָּבַר tuleneb verbist דָּבַר – «kõnelema», «rääkima» – ning tähendab korrastatud, mõtestatud ja ka loovat kõnet (sõna).

Otsib – מִבְּקֶשׁ – sõna בָּקַשׁ tähendab «otsima», «nõudma», «ihaldama», «küsimata», «leida püüdma».

Su õnnetust – רָעָתְךָ – sõna רָע tähistab nii seesmist kurjust ja pahatahtlikkust kui ka aktiivset, nähtavat ja kogetavat kurja, mida kellelegi tehakse.

⁷ Arvatavasti tähistab see väljend mitte ainult väga sügavat, vaid ka väga alandlikku kummardust.

⁸ Niisiis võib väljend «inimeste jutud» tähendada ka «tühjad jutud».

Nüüd – היום – õigupoolest «[täna]sel päeval».⁹

Sa nägid – ראו – sõna ראו tähendab «nägema», «jälgima», «ära tundma», «mõistma».

Issand – sõna «Issand» asemel kasutatakse originaalis nii siin kui järgnevates salmides Jumala nime יהוה .

Kuidas...andis sind – אֲשֶׁר־נָתַנְךָ – «on sind andnud».

Täna – היום – nagu salmi alguseski «[täna]sel päeval».

Aga ma halastasin – וַתַּחַן – sõna חן tähendab «haletsusega/kaastundega [kellegi peale] vaatama», «[kedagi] säästma».

Mina ei pista – לֹא־אֶשְׁלַח – sõna שַׁלַּח tähendab nii «välja sirutama», «läkitama».

Sest ta on Issanda võitu – כִּי־מָשִׁיחַ יְהוֹה הוּא – sõna מָשִׁיחַ – «võitu», «Messias» – tuleneb verbist מָשַׁח – «võidma» –, mis tähistab igasugust (esmajoones käega teostatud ja n-ö ülevalt poolt tulevat) võidmist või määrimist, siinses kontekstis õliga võidmist, mille tähenduseks on pühitsemine ja teatud ametisse või teatud ülesannet täitma seadmine.

Näe, vaata ka ise – גַּם רְאֵה – tegemist on rõhutatud väljendiga, mida võiks tõlkida ka «vaata, vaata ometi».¹⁰

Siis pead sa mõistma ja nägema – וְרָאֵה – «mõista ja näe»¹¹. Sõna רָאֵה tähendab «teadma», «[ära] tundma», «tundma [õppima]», «mõistma», «oskama», «[milleski] vilunud olema» ning tähistab ka sisemist äratundmist.

Et mul pole mõttes – כִּי אֵין בְּיָדִי – «et minu käes ei ole».¹²

Kurja – רָעָה – vt ülal sõna רַע kohta öeldut.

Ega üleastumist – וַפְּשַׁע – sõna פָּשַׁע tähendab «üleastumine», «vastuhakk», «mäss».

⁹ 1739. aasta Piiblis: «tänapääw».

¹⁰ 1739. aasta Piiblis: «wata, et wata».

¹¹ 1739. aasta Piiblis: «tunne ja wata».

¹² 1739. aasta Piiblis: «et mo käes ei olle».

Ja et ma pole pattu teinud – וְלֹא־הִטָּאתִי – sõna הִטָּאתִי tähendab «[märgist] mööda laskma», «[õigest eesmärgist] kõrvale kalduma», siit ka «eksima», «patustama».

Varitsed – צִדָּה – sõna צִדָּה tähendab «varitsema», ka «[millelegi mõttes] keskendumas».

Mõistku kohut – יִשְׁפֹּט – sõna שָׁפַט tähendab «kohut/õigust mõistma», «valitsema», «juhtima», «karistama».

Ei puutu sinusse – לֹא תִהְיֶה־בְּךָ – «ärgu olgu sinu peal».¹³

Muistse põlve – הַקְּדָמְנִי – sõna קָדַמְנִי tuleneb verbist קָדַם – «eelnema», «eespool käima», ning tähistab lisaks eelkäijatele või muistsetele põlvedele ka idapoolset (vrd nt Hs 10:19).

Vanasõna – מִשָּׁל – sõna מָשַׁל tähendab «õpetussõna», «juhtnöör», «võrdpilt».

Õelaist – מְרִשְׁעִים – sõna רָשַׁע tähendab «õel», «paheline», «süüdlane».

Õelus – sõna רָשַׁע tähendab «õelus», «kurjus», «ülekohus», «valelikkus», «ebaõiglus».

Aga minu käsi ei puutu sinusse – וְיָדִי לֹא תִהְיֶה־בְּךָ – selle salmi teine pool on identne eelneva salmi lõpuosaga.

Ja seletagu mu riiuasja – וַיְרַב אֶת־רִיבִי – «ja riielgu mu riidu».

Ja mõistku mind õigeks – וַיִּשְׁפָּטֵנִי – vt ülal sõna שָׁפַט kohta öeldut.

Kui Taavet oli kõnelnud need sõnad – וַיְהִי כְּכַלּוֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה – «Ja sündis, kui Taavet oli lõpetanud nende sõnade kõnelemise».

Õiglasem – sõna צָדִיק tähendab «õiglane», «siiras», «sirgjooneline», «kooskõlas tõega», «vaba varest ja rikutusest».

Oled teinud mulle head...olen teinud sulle kurja – גַּמְלַתִּנִּי הַטּוֹבָה...גַּמְלַתִּיךָ הַרָעָה – sõna גָּמַל tähendab «tasuma», «üles näitama», «välja jagama».¹⁴

Oled täna jutustanud – הִגַּדְתָּ הַיּוֹם – Sõna נָגַד tähendab «teada andma», «avaldama», «jutustama».

¹³ 1739. aasta Piiblis: «ei pea mitte so liggi sama».

¹⁴ 1739. aasta Piiblis: «sa olled mulle head tassunud ja minna olen sulle kurja tassunud».

Sest kui...leiab – וְכִי־יִמָּצֵא – sõna מָצָא tähendab «leidma», «kätte saama», ka «kohtama».

Keegi – אִישׁ – «mees».

Kas ta laseb teda heaga ära minna – וְשָׁלַח בְּדֶרֶךְ טוֹבָה – «kas ta saadab ta heaga teele».

Tasugu sulle – יִשְׁלַמְךָ – sõna שָׁלַם tähendab «rahus (rahulepingus) elama», «rahu tegema», «terve/terviklik olema», «heastama», «taastama», «hüvitama», «terveks tegema».¹⁵

Et sina saad tõesti kuningaks – כִּי מֶלֶךְ תִּמְלֹךְ – siin on tegemist sõna מָלַךְ – «kuningaks saama» – rõhutava kordamisega, mis väljendab seda, et asi on täiesti kindel.

Sisuline analüüs

1. Saamueli raamatu 24. peatüki kontekstiks on Sauli vaen Taaveti vastu, mis sunnib teda Taavetit jälitama, et teda kui ohtlikku konkurenti likvideerida. Taavet teeb kõik, mis võimalik, et otsest sõjalist vastasseisu vältida: «Saul käis ühel pool mäge ja Taavet oma meestega teisel pool mäge.» (1Sm 23:26) Põhjuseks ei olnud mitte kartus, vaid Taaveti soov mitte astuda vastu Issanda kutsutud ja seatud valitsejale, Issanda võitule: «Issanda pärast jäägu minust kaugele, et ma seda teeksin oma isandale, Issanda võitule, et pistaksin oma käe tema külge! Sest tema on Issanda võitu!» (1Sm 24:7)

Saul ei suutnud Taavetit leida, kuid sattus juhuse tõttu ise tema käeulatusse: nimelt läks ta ihuvajaduste rahuldamiseks koopasse, kuhu Taavet oli koos oma meestega varjunud. Taavet lõi salamisi ära Sauli ülekuue hõlma – märgiks, et kuninga elu oli täielikult tema meelevaldas, kusjuures sedagi peab ta pärast järelemõtlemist lubamatuks vastuhakuks jumalikule autoriteedile: «Pärast seda torkas Taavetit südametunnistus, et ta Sauli hõlma oli ära lõiganud.» (1Sm 24:6)

Ennast Saulile pärast tolle koopast väljumist näidates ei ilmuta Taavet mitte niivõrd oma suuremeelsust, kuivõrd veendumust, et Sauli näol on tegemist Issanda võituga, kelle vääriliseks ta iseennast ei pea¹⁶, ent kellele ta ei jäta siiski demonstreerimata, et on temast õigem¹⁷.

¹⁵ Sellest verbist tuleneb ka sõna שָׁלוּם – «rahu», «täiuslikkus», «terviklikkus», «tervis», «heaolu».

¹⁶ Kellele on Iisraeli kuningas läinud järele? Keda sa taga ajad? Surnud koera, ühte kirpu! (1Sm 24:15) – Heebrea sõnade כָּלֵב – «koer» – ja פִּרְעֹה – «kirp» – etümoloogiat järgides võiks veidi parafrasides tõlkida veelgi pisendamavalt ja põlastavamalt: «Kärvand haukujat, tühist kargajat!»

¹⁷ Mul pole mõttes kurja ega üleastumist ja et ma pole pattu teinud sinu vastu, kuigi sa varitsed mu hinge, et seda võtta! (1Sm 24:12)

Tegelikult Taavet teataval määral hoidub Sauli otsesest või isiklikust süüdistamisest, tuues probleemina esile pigem selle, et Saul kuulab «inimeste jutte» (1Sm 24:10) – Taavet ise ei taha juhinduda ei [teiste] inimeste¹⁸ ega isegi iseenda heaksarvamisest, vaid jätab kõik Jumala hooleks¹⁹.

Sauli kasuks tuleb tõdeda, et ta mõistab kui mitte täielikult omaenda teguviisi kohatust, siis vähemalt Taaveti moraalset üleolekut²⁰, ja kui ka mitte ei aktsepteeri, siis vähemalt tunnistab tõsiasja, et Taavet on isegi formaalselt kuningas olemata rohkem kuningas kui tema ise²¹.

Sauli ja Taaveti vastasseis lõpeb siinkohal sellega, et Saul vannutab Taavetit, et too ei hukkaks kuningaks tõustes Sauli suguvõsa (1Sm 24:22j) – ning hoolimata sellest, et Taavet oli üsna hoolas kõikvõimalikke konkurente kõrvaldama (enamasti oma käsualuste või ka järeltulijate käe läbi), pidas ta vähemalt teataval määral seda Saulile antud vannet²².

Võib ju küsida, kuivõrd siiras oli Taaveti alandlikkus Sauli ees ja aupaklikkus tema suhtes, kuid pühakirjateksti tunnistus on siinkohal üsna ühemõtteline: Taavet alandab ennast Sauli ette maha heites («nina vastu maad» – vt keelelist märkust 9. salmi kohta) ning kõnetab Sauli oma isanda, isa ja Issanda võituna, hoidudes, nagu öeldud isegi tema otsesest süüdistamisest. Sellega annab Taavet au eeskätt Jumalale, kelle hoolde ta usaldab ka õiguse mõistmise ja tegemise enda ja Sauli vahel.

Jutluseks

Neljateistkümnes pühapäev pärast Nelipüha kannab EELK Kirikukäsiraamatus alapealkirja «Meie ligimene». Pühapäeva teematikat selgitatakse järgmiselt: «Jeesus andis oma elu ja õpetusega tunnistust Jumala armastusest, mis ületab kõik inimlikud piirid. See eeskujuga kohustab meidki nägema igas inimeses oma ligimest. Kristuselt

¹⁸ Ja Taaveti mehed ütlesid talle: «Näe, see on päev, millest Issand sulle on kõnelnud: Vaata, ma annan su vaenlase su kätte ja talita temaga, nagu su silmis hea on!» (1Sm 24:5)

¹⁹ Issand mõistku kohut minu ja sinu vahel, ja Issand maksu sulle kätte minu eest, aga minu käsi ei puutu sinusse. [...] Issand olgu kohtumõistjaks ja mõistku kohut minu ja sinu vahel; Tema nähku ja seletagu mu riuasja ning mõistku mind õigeks sinu käest! (1Sm 24:13.16)

²⁰ Sina oled minust õiglasem, sest sa oled teinud mulle head, mina aga olen teinud sulle kurja! (1Sm 24:18)

²¹ Ja nüüd, vaata, ma tean, et sina saad tõesti kuningaks ja et Iisraeli kuningriik püsib sinu käes. (1Sm 24:21) – Heebrea keeles selles salmis kasutatud rõhutavat kordust – כִּי מֶלֶךְ תִּמְלֹךְ – võiks veidi parafraasides tõlkida ka: «Sina oled (või: Sinust saab) kuningas mis kuningas!»

²² Vrd 2Sm 21:7: Aga kuningas andis armu Mefibosetile, Sauli poja Joonatani pojale, Issanda vande pärast, mis oli nende vahel, Taaveti ja Sauli poja Joonatani vahel.

saame ka jõu headeks tegudeks ning ligimese teenimiseks. Inimene ei ole ise alati teadlik sellest, et ta head tehes tegutseb Jumala armastuse vahendajana.»

Teemavalik lähtub esimese lugemisaasta pühakirjatekstidest, eeskätt Evangeeliumist (Lk 10:25–37), milleks on tähendamissõna halastajast samaarlasest. Teise lugemisaasta tekstide puhul võiks ligimesearmastuse asemel kõnelda pigem sellest, kuidas peame suhtuma oma vaenlastesse – kuigi lõpptulemus on seesama, nagu kinnitab ka Evangeelium (Mt 5:43–48): «Te olete kuulnud, et on öeldud: Armasta oma ligimest ja vihka oma vaenlast! Aga mina ütlen teile: Armastage oma vaenlasi!»

Epistel (1Jh 3:11–18) kõneleb küll eeskätt vennaarmastusest, pidades silmas vendi kui usukaaslasi vastandina vihast täidetud maailmale, kuid kasutatud näide Kainist ja Aabelist on täiesti enesestmõistetavalt laiendatav kogu inimkonnale, nii et «maailma» ja «vendi» eristavateks kriteeriumiteks jäävadki viha ja armastus.

Teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemise üle jutlustamisel olekski lihtsamaks teeks Taaveti ja Sauli näitel nii ligimese kui vaenlase armastamisest kõnelemine, mis võib aga – eriti, kui sellega kaasneb Taaveti suuremeelsuse ja moraalse üleoleku esiletoomine – osutada üsna maotuks moraalilugemiseks. Jah, Taavet vastas kurjale heaga, säästis teda vaenavat Sauli, ei kasutanud talle sülle langenud võimalust oma vihavaenlasest vabanemiseks – see kõik on õige, aga see ei ole mitte mingil spetsiifiliselt kristlik sõnum. Seepärast tasub keskenduda pigem konkreetse loo enda seisukohalt vähemalt näiliselt kõrvalisele, kogu lunastusloo mastaabis aga kesksele: sellele, et viimselt on kõik mitte ainult Jumala käes, vaid Jumala tahetud või vähemalt lubatud.

Kui Jumal laseb «oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ning vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale» (Mt 5:45), siis ei tähenda see, et Jumal kiidaks heaks kurjade ja ülekohtuste olemasolu, aga ka mitte seda, et Ta lihtsalt lepib sellega. Millegipärast Ta lubab kurja ja ülekohtu – miks, selle üle on palju arutletud ning üks veenvamaid vastuseid on, et selleks, et sellest võiks sündida midagi senisest veelgi paremat, kaunimat ja imelisemat.²³

Just nii on võimalik mõista ka Sauli ja Taaveti vastasseisu. Saul oli, nagu Taavet õigesti tunnistas, mitte ainult seaduslik kuningas, vaid Jumala võitu. Aga ta oli sõnakuulmatu ja viimaks ka ülekohtune (sest «õelaist tuleb välja õelus» – 1Sm 24:14), ning just sellisena taoliseks, kunstiteooriast sobivat mõistet laenates, «negatiivseks ruumiks», mis mitte ei tasakaalusta positiivset – see oleks kahtlemata ebapiibellik arusaam –, küll aga toob selle ülima selguse ja kirkusega esile.

²³ Vrd nt Rm 8:28: Ent me teame, et neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks – neile, kes on Tema kavatsuse kohaselt kutsutud.

Saul, kes käitub Jumala võitule väärilisel viisil, osutab seeläbi Taavetile kui sellele, kelle Jumal on valinud Jumala võitule väärilisel viisil osutama tolele tõelisele Jumala Võitule, kelles on täidetud Taaveti soole antud töötused. Sauli ülekohtule vastandub Taaveti õigus, mis on eeltähenduseks tolele Õigele, kelles võivad saada õigeks kõik ülekohtused. Saul, kellelt tema sõnakuulmatuse tõttu võetakse kuningavõim, tunnistab ise, et tõeline kuningas ei ole mitte tema, vaid Taavet – kes omakorda on üksnes tolle tõelise Kuninga eelkäija, kelle kuningriik kestab ja püsib igavesti.

Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Sauli ja Taaveti, ülekohtuse ja õige vastasseis on midagi meile üdini tuttavat – mitte ainult kogu inimkonna ajaloost (ja tänapäevast), vaid ka meie enda igapäevasest elust ja tegelikult meie endi olemusestki. Lugu sellest, kuidas Saul sattus enesele teadmatult Taaveti meelevolda ning Taavet pidi seisma vastakuti kiusatusega ootamatult sülle langenud võimalust ära kasutada, ei erine kuigipalju meie igapäevase ees seisvatest valikutest, mis tihtipeale pakuvad meile kompromissi kurjaga. Üheainsa hetkega oleks Taavetist võinud saada teine Saul – vähemalt ta ise mõistis tema ees seisvat valikut just nõnda, kuna ta nägi Saulis Jumala võitut ning Sauli tapmine oleks seega tähendanud vastuhakku Jumalale, kes oli Sauli kuningaks seadnud.
2. Taaveti käitumises on kahtlemata suuremeelsust ja valmisolekut vastata kurjale heaga. Kuid märksa enam on selles alandlikkust ja kuulekust – ka Sauli kui oma kuninga, isanda ja isa suhtes, nagu ta teda nimetab, veelgi enam aga alandlikkust ja kuulekust Jumala ees, kelle seadmisega võib nii mõnigi kord olla raske nõustuda ja leppida, nii et parim, mida inimene saab teha, on need lihtsalt alandlikult omaks võtta. See kehtib ka ligimese ja vaenlase armastamise käsu puhul: kui esimesega on väga kerge nõustuda, siis teine on õigupoolest peaaegu loomuvastane. Täpsemalt: langenud, patuse loomuse vastane, millega peame võitlema – selle asemel, et võidelda «liha ja verega», s.t teiste inimestega, olgu nad meie ligimesed või vaenlased.
3. Taavet, Jumala võitunud kuningas, õige ja vaga (kõigist oma nõrkustest ja pattudest hoolimata) on eelkujutiseks, mis viitab tolele tõelisele Jumala Võitule, tõelisele Kuningate Kuningale, ainsale täiuslikult õigele ja pühale, kes on tulnud, et anda ennast mitte ainult ülekohtuste kätte, vaid nende eest; et võita kuri ja lunastada patune maailm, pöörates suurima kurja, mis iial on sündinud – Tema enda vastu suunatud ülima ülekohtu – suurimaks mõeldavaks õnnistuseks. Tema kuningriik püsib igavesti ja meie – needsamad, kelle käte läbi Ta on ristile naelutatud – oleme kutsutud elama ja valitsema selles riigis koos Temaga.